

УДК 37.014.5

DOI 10.31654/2663-4902-2025-PP-4-298-305

Опришко С. В.

аспірант кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
opryshko.serhiy@gmail.com
orcid.org/0009-0009-2690-8379

**ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ
З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ**

У статті здійснено комплексний аналіз нормативно-правового забезпечення інклюзивної освіти дітей з особливими освітніми потребами у Великій Британії, яка впродовж останніх десятиліть посідає провідні позиції у формуванні сучасних інклюзивних політик. Розкрито історичні передумови становлення законодавства у сфері спеціальної освіти, простежено еволюцію від сегрегаційної моделі до соціально орієнтованої інклюзії, що ґрунтується на визнанні індивідуальних прав, гідності та рівних можливостей кожної дитини. Особливу увагу приділено ключовим нормативним актам, зокрема Education Act 1981, Equality Act 2010, Children and Families Act 2014, а також SEND Code of Practice, які визначають механізми доступу до освіти, процедури ідентифікації освітніх потреб, принципи міжвідомчої взаємодії та гарантії участі сімей у прийнятті рішень.

Проведено аналіз практичної реалізації законодавчих положень на рівні шкіл, місцевих органів влади та спеціалізованих служб підтримки. Виокремлено ключові інструменти забезпечення інклюзивної освіти, серед яких – Education, Health and Care Plans (EHCPs), фінансування SEN-послуг, використання асистивних технологій та вимоги щодо забезпечення фізичної і цифрової доступності освітнього середовища. Наголошено на важливості партнерства між школою, сім'єю, місцевою владою та громадським сектором, що є визначальною рисою британської моделі.

Водночас ідентифіковано основні проблеми та виклики сучасної системи: нерівномірність фінансування між регіонами, складність процедур оформлення EHCPs, дефіцит кваліфікованих фахівців, а також обмежені можливості інклюзії у сфері мистецької освіти, яка потребує спеціального обладнання та методичної підтримки. У контексті перспектив розвитку підкреслено значення технологічних інновацій, розширення професійної підготовки педагогів та зміцнення міжвідомчої координації. Представлений аналіз дозволяє оцінити актуальний стан британської моделі та окреслити потенційні напрями її удосконалення.

***Ключові слова:** інклюзивна освіта, Велика Британія, нормативно-правове забезпечення, SEND, діти з інвалідністю, освітня політика.*

Постановка проблеми. У сучасному європейському освітньому просторі питання забезпечення прав дітей з особливими освітніми потребами постає як одне з ключових у формуванні інклюзивного, справедливого та рівноправного суспільства. Велика Британія, яка часто розглядається як еталон інклюзивної політики, вибудувала багаторівневу систему нормативно-правових актів, спрямованих на гарантування доступу до якісної освіти незалежно від індивідуальних порушень розвитку, соціального статусу чи освітніх бар'єрів. Проте, попри наявність розвиненої законодавчої бази, зокрема Equality Act 2010, Children and Families Act 2014 та SEND Code of Practice 2015, у практичній реалізації інклюзивної освіти зберігається низка проблем, які потребують системного аналізу. Серед них – нерівномірність фінансування регіонів, складнощі у формуванні та виконанні планів EHCP, бюрократичні процедури, дефіцит

кваліфікованих фахівців, а також недостатня інтеграція інклюзії у мистецьку освіту, що має особливі потреби в адаптованих технологіях та спеціалізованих методиках. Крім того, зростання кількості дітей із SEN та збільшення попиту на підтримку створюють додаткове навантаження на місцеві органи влади та навчальні заклади, що загострює існуючі диспропорції. Постає питання, наскільки сучасна британська модель відповідає міжнародним зобов'язанням держави (зокрема Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю) та якою мірою вона забезпечує реальну рівність освітніх можливостей. Вивчення цих аспектів є необхідним як для розуміння внутрішньої динаміки розвитку британської системи, так і для адаптації її ефективних механізмів у країнах, що реформують власну освітню політику, зокрема в Україні.

Аналіз останніх досліджень. Проблематика правового забезпечення інклюзивної освіти у Великій Британії широко представлена в сучасному зарубіжному науковому дискурсі, що охоплює історичні, нормативні та педагогічні аспекти розвитку системи підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Значний внесок у формування теоретичних підходів до інклюзії зробили праці J. Allan, яка досліджує трансформацію педагогічних стратегій та їх відповідність принципам рівності й доступності освіти для всіх учнів. Важливими для розуміння еволюції британської політики у сфері спеціальної освіти є історико-аналітичні роботи A. Hodgkinson, що простежують перехід від медичної моделі до соціально орієнтованого підходу та підкреслюють роль законодавчих реформ у становленні сучасної системи підтримки.

Окремий пласт досліджень зосереджено на аналізі урядових документів та політичних стратегій, зокрема матеріалів Department for Education, звітів парламентських комітетів і рекомендаційних документів, що висвітлюють ефективність впровадження інклюзивних практик та проблеми їх фінансового забезпечення. Значущими також є міжнародні аналітичні матеріали ЮНЕСКО, які дозволяють співвіднести британську модель з глобальними тенденціями у сфері забезпечення прав дітей на освіту. В українському науковому просторі питання інклюзивної освіти у Великій Британії опрацьоване менш ґрунтовно; окремі дослідники, зокрема Г. Давиденко, аналізують можливості адаптації британського досвіду до національної системи. Узагальнення цих напрацювань свідчить про потребу комплексного дослідження нормативної бази Великої Британії з акцентом на її відповідності міжнародним стандартам та практичній ефективності.

Метою статті є комплексний аналіз нормативно-правових засад інклюзивної освіти дітей з особливими освітніми потребами у Великій Британії з урахуванням історичної еволюції, сучасних законодавчих механізмів та їх відповідності міжнародним стандартам.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблематика забезпечення прав дітей з особливими освітніми потребами (ООП) на якісну та доступну освіту є одним із пріоритетних напрямів сучасних міжнародних і національних політик. У Великій Британії формування правових основ інклюзивної освіти має глибоке історичне підґрунтя й відображає трансформації, що відбувалися у соціальній сфері протягом XX–XXI ст. Зміна суспільних уявлень про інвалідність, утвердження принципів рівності та недискримінації, а також посилення ролі державних і громадських інституцій зумовили поступовий перехід від спеціальних шкіл до повноцінної моделі інклюзивного навчання.

Велика Британія вважається однією з найбільш розвинених країн у сфері правового забезпечення інклюзивної освіти, адже її законодавство поєднує чітко структуровані нормативні вимоги, механізми реалізації та систему контролю за якістю. Особливу роль у цьому контексті відіграють міжнародні документи, зокрема Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю та рекомендації ЮНЕСКО, які визначають стратегічні орієнтири розвитку інклюзивних практик у глобальному вимірі [2; 10].

З огляду на актуальність проблеми дослідження, мета статті полягає у всебічному аналізі нормативно-правового підґрунтя інклюзивної освіти у Великій Британії та з'ясуванні особливостей реалізації права дітей з ООП на освіту в сучасних умовах.

Розвиток інклюзивної освіти у Великій Британії має довгу історію, що відображає еволюцію суспільного ставлення до дитинства, інвалідності та соціальної політики. Перші кроки у сфері законодавчого забезпечення освіти дітей з інвалідністю були зроблені ще у XIX столітті, коли діяли благодійні школи для глухих та сліпих дітей, хоча вони залишалися сегрегаційними та ізольованими від загальної системи. Власне правове оформлення політики щодо дітей з особливими освітніми потребами відбулося у період після Другої світової війни, коли британська держава почала активно модернізувати освітню систему та розширювати соціальні гарантії.

Одним із перших фундаментальних документів став **Education Act 1944** [1, с. 33], який формалізував створення єдиної системи освіти та визначив наявність окремих типів навчальних закладів для дітей з «фізичними або розумовими вадами». Хоча закон ще не містив інклюзивної ідеології, він започаткував процес офіційного визнання освітніх прав дітей з інвалідністю та окреслив обов'язки держави щодо забезпечення спеціальної підтримки.

Справжній концептуальний поворот відбувся у 1970–1980-х роках, коли під впливом суспільних рухів і правозахисних ініціатив почалася переоцінка ролі та місця дітей з інвалідністю в освітній політиці. Важливе значення мав **Warnock Report (1978)**, який увів нове поняття «особливі освітні потреби, ООП» (**special educational needs (SEN)**) та запропонував соціальну модель розуміння особливих освітніх потреб [7, с. 64]. Це дозволило відмовитися від медичного підходу, який трактував інвалідність як індивідуальний дефект, і перейти до концепції адаптації освітнього середовища щодо потреб дитини.

На основі висновків Комісії Мері Уорнок у 1981 році було ухвалено **Education Act 1981**, який закріпив право дітей з особливими освітніми потребами навчатися у звичайних школах за умови забезпечення необхідної підтримки. Було створено механізм **Statements of SEN**, що регламентували індивідуальну допомогу та кількість ресурсів, які має надати школа. У наступні десятиліття, зокрема у 1990-х роках, відбулося подальше посилення інклюзивної політики, про що свідчить урядовий документ **Excellence for All Children (1997)** [5, с. 25], де підкреслювалася необхідність переходу школи від моделі «приспособлення дитини» до моделі «адаптації середовища».

Початок XXI століття став періодом інституційного зміцнення інклюзивної освіти, а ухвалення **Special Educational Needs and Disability Act 2001** стало точкою, з якої антидискримінаційні норми були інтегровані у систему освіти. Закон заборонив відмову у вступі, необґрунтовані обмеження та вимагав від закладів створення умов для участі дітей з інвалідністю у шкільному житті [6].

Отже, історичний розвиток британського законодавства демонструє рух від сегрегаційної моделі через інтеграційну до сучасної інклюзивної парадигми, яка нині визначає політичні та освітні стандарти держави.

На сьогодні Велика Британія має одну з найбільш структурованих і комплексних систем законодавчого забезпечення прав дітей з інвалідністю на освіту. Центральним документом є **Equality Act 2010**, який об'єднав понад 100 попередніх актів і створив єдиний механізм забезпечення рівних прав у всіх сферах суспільного життя, включно з освітою [6]. У межах цього закону заклади освіти зобов'язані вживати **розумні коригування**, спрямовані на усунення бар'єрів, що заважають повноцінній участі дитини у навчальному процесі.

Новим етапом розвитку став **Children and Families Act 2014**, який реформував систему підтримки дітей і молоді з ООП та інвалідністю, інтегрувавши освітні, медичні та соціальні компоненти. Одним із найважливіших нововведень стала заміна застарілих **Statements of SEN** на **Education, Health and Care Plans (EHCPs)** – цілісні плани підтримки, що охоплюють період від народження і до 25 років [4]. EHCPs

забезпечують міжвідомчу координацію, визначають цілі розвитку дитини та містять конкретні механізми їх реалізації.

Практична імплементація закону регулюється документом **SEND Code of Practice (2015)**, який виконує роль методичного стандарту для шкіл, органів місцевої влади, медичних установ та батьків [9, с. 19-28]. Code of Practice формує алгоритм виявлення, оцінювання та підтримки дітей з **ООП**, описує інклюзивні стратегії, моделі взаємодії фахівців та механізми фінансування.

Значну роль у забезпеченні якості інклюзивної освіти відіграє **Ofsted**, який здійснює інспектування шкіл та оцінює їхню роботу з інклюзивної підтримки. Крім того, рекомендації Відділу Освіти (**Department for Education**) деталізують порядок фінансування та реалізації освітніх послуг для дітей з **ООП**.

Таким чином, сучасна нормативно-правова база Великої Британії має багаторівневу структуру, у якій загальнонаціональні закони доповнюються спеціалізованими регламентами, що забезпечують комплексну підтримку дітей з інвалідністю.

Хоча законодавство створює основу для інклюзії, реальна ефективність системи залежить від практичної реалізації. У Великій Британії функціонує складний механізм фінансування, який включає базові кошти для шкіл і додаткове цільове фінансування для дітей з **ООП**. Місцеві органи влади відповідають за розподіл ресурсів, однак нерідко працюють в умовах бюджетного дефіциту, що створює регіональні диспропорції [8, с. 1; 7, с. 64].

Провідним інструментом індивідуалізації підтримки є **EHCPs**, які враховують потреби дитини та визначають перелік послуг, включно з асистентом, логопедом, психологом чи використанням спеціалізованих технологій. Британська модель підкреслює партнерство між батьками й школою: батьки мають можливість брати участь у всіх етапах планування, оскаржувати рішення та обирати навчальний заклад.

Інфраструктурний компонент також відіграє важливу роль. Школи зобов'язані облаштовувати доступний простір: пандуси, спеціальні меблі, адаптовані навчальні матеріали тощо. У мистецьких школах активно застосовують адаптовані музичні інструменти, тактильні матеріали, технології VR, що сприяє участі дітей з різними порушеннями [1, с. 33].

Цифрові інструменти стали невід'ємною частиною підтримки дітей з **ООП**, особливо у період пандемії COVID-19, коли зросла потреба в технологічних рішеннях для дистанційного навчання.

Попри розгалужену нормативно-правову систему та значний досвід упровадження інклюзивної освіти, Велика Британія продовжує зіштовхуватися з комплексом структурних, організаційних та соціальних викликів. Одним із найгостріших залишається **хронічне недофінансування** програм підтримки дітей з особливими освітніми потребами [8, с. 11]. Дослідження парламентських комітетів та незалежних аудиторських органів регулярно фіксують розрив між нормативно визначеним обсягом ресурсів та фактичними можливостями місцевих бюджетів. Це призводить до недостатньої кількості асистентів учителів, затримок у забезпеченні спеціальних матеріалів, а інколи – до неможливості реалізувати підтримку, передбачену у планах ЕНСР. Нерівномірність фінансового забезпечення особливо відчутна у сільських районах, де школи мають менше можливостей залучати гранти й партнерські ресурси, що поглиблює освітню нерівність.

Ще однією системною проблемою є **нерівномірність імплементації законодавства**. Хоча Equality Act 2010 та Children and Families Act 2014 формують єдину правову рамку, практики її реалізації варіюються між регіонами через відмінності в управлінських підходах та ресурсній базі місцевих влад. Наприклад, строки розгляду заявок на ЕНСР різняться вдвічі між адміністративними територіями, що позбавляє частину дітей можливості своєчасно отримати підтримку. Деякі школи демонструють високий рівень готовності до інклюзії, впроваджуючи інноваційні цифрові рішення та

педагогічні стратегії, тоді як інші залишаються на рівні мінімального дотримання нормативних вимог.

Помітною проблемою є також **недостатність професійної підготовки педагогів**[3, с. 176]. Попри наявність програм з постійного професійного розвитку і спеціальних курсів, значна частина вчителів повідомляє про відсутність практичної компетентності в роботі з дітьми із когнітивними, моторними або сенсорними порушеннями. Особливо це стосується сфери мистецької освіти: музичні, театральні та художні педагоги часто мають глибоку фахову підготовку, але не отримують системного навчання щодо інклюзивних методик і адаптивних технологій. Це створює значні бар'єри для залучення дітей з інвалідністю до творчих дисциплін – сфери, де потенціал інклюзії особливо високий.

Крім того, важливою проблемою є **низька репрезентація педагогів з інвалідністю** в освітніх установах. Відсутність таких фахівців обмежує можливості формування інклюзивного середовища, знижує рівень довіри та не дозволяє дітям бачити позитивні приклади життєвої реалізації. Цей фактор визнається британськими експертами як один з ключових бар'єрів на шляху до дійсно інклюзивної культури.

Виклики спостерігаються і в організації мистецької освіти: **адаптовані музичні інструменти залишаються дорогими**, а оснащення шкіл відповідним обладнанням постійно відстає від потреб. Заняття з театрального мистецтва та хореографії вимагають спеціально обладнаних просторів, що часто недоступні в стандартних закладах. Пандемія COVID-19 додатково оголила проблему – дистанційні формати виявилися малоефективними для значної частини дітей із ООП через обмежений доступ до технологій та брак індивідуальної підтримки.

Таким чином, британська модель, попри розвиненість, стикається зі значними регіональними, інфраструктурними та кадровими проблемами, що вимагають системної відповіді.

Подальший розвиток інклюзивної освіти у Великій Британії передбачає стратегічне переосмислення фінансових, організаційних та інноваційних складових системи. Одним із ключових напрямів є **збільшення фінансування ООП-сектору** з акцентом на довгострокове планування та справедливий розподіл ресурсів між регіонами. Запровадження багаторічних фінансових стратегій дозволить уникнути щорічних бюджетних коливань, забезпечивши школам можливість стабільно залучати асистентів, психологів та спеціалістів вузького профілю. Особлива увага має бути приділена мистецьким закладам, де потреба у спеціалізованому обладнанні значно перевищує середні освітні потреби.

Підвищення якості підготовки та професійного розвитку педагогів залишається стратегічним пріоритетом. Одним з перспективних рішень є створення **національних міждисциплінарних програм**, що інтегрують педагогіку, мистецтво, психологію та сучасні технології. Такі програми мають включати модулі з асистивних інструментів, нейропсихології навчання та інклюзивних творче-орієнтованих підходів. Розширення співпраці між університетами, культурними інституціями та громадськими організаціями здатне забезпечити більш гнучкі та практико-орієнтовані моделі підготовки кадрів.

Важливим напрямом удосконалення є **цифровізація інклюзивної освіти**. Розвиток адаптивних програм, VR-технологій, цифрових музичних інструментів, платформ для дистанційного супроводу EHCPs та систем аналітики навчальних досягнень здатен суттєво розширити доступ дітей із ООП до мистецьких і академічних дисциплін. Водночас необхідним є запровадження державних стандартів щодо забезпечення школярів технологічними засобами, особливо в малозабезпечених регіонах.

Очікується підсилення програми **працевлаштування педагогів з інвалідністю**. Розширення підтримки менторства, адаптованих умов праці та стипендіальних програм може суттєво збільшити кількість фахівців, здатних професійно й автентично підтримувати дітей з ООП.

Також перспективним напрямом є **оптимізація процедури EHCPs**, включно зі створенням єдиної електронної системи подання заявок, автоматизованим моніторингом виконання та скороченням строків ухвалення рішень. Це підвищить ефективність взаємодії між школами, батьками та органами влади [10].

Окрему увагу приділяють розвитку **інклюзивної мистецької освіти**, яка довела свою ефективність як інструмент інтеграції, мотивації та емоційного розвитку дітей. Поширення інклюзивних оркестрів, розвиток партнерств між музеями, театрами та школами, впровадження інноваційних підходів (наприклад, безбар'єрних творчих резиденцій) можуть стати новим стратегічним фокусом британської освітньої політики.

Таким чином, перспективи розвитку британської моделі пов'язані з підсиленням фінансової стабільності, інноваційністю педагогічних стратегій, удосконаленням цифрової інфраструктури та формуванням дійсно інклюзивної освітньої культури, яка охоплює творчий потенціал кожної дитини.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз сучасної британської моделі інклюзивної освіти засвідчує її високий рівень розвиненості й значний досвід упровадження політик, орієнтованих на забезпечення прав дітей з інвалідністю. Законодавча база, частина якої формувалася упродовж кількох десятиліть, створила необхідні умови для практичної реалізації принципів рівності, недискримінації та багатомірної підтримки. Водночас результати дослідження демонструють наявність структурних та ресурсних диспропорцій, що зумовлюють нерівність доступу до послуг у різних регіонах та закладах освіти. Проблеми недостатнього фінансування, нерівномірного кадрового забезпечення та складності доступу до спеціалізованих програм підтримки залишаються ключовими перешкодами на шляху до повної інклюзивності.

Перспективи удосконалення британської моделі полягають у системному зміцненні ресурсної бази, модернізації професійної підготовки педагогів, розвитку цифрових інструментів, оптимізації управлінських процедур та активізації міжнародного співробітництва. Особливо важливим напрямом є підтримка інклюзії у мистецькій сфері, яка має значний потенціал сприяти емоційному, соціальному та творчому розвитку дітей. Британський досвід демонструє, що успішна інклюзивна система формується лише за умови комплексного підходу, який поєднує нормативні гарантії, практичні механізми підтримки та культурну відкритість освітнього середовища.

Література

1. Давиденко Г. В. *Впровадження інклюзивної освіти у Великій Британії: проблеми, шляхи вирішення. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами*: зб. наук. праць. Київ, 2014. № 11. С. 27–38.
2. Конвенція про права осіб з інвалідністю. Ратифіковано Законом № 1767-VI від 16.12.2009. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text (дата звернення: 12.02.2025).
3. Allan J. Productive pedagogies and the challenge of inclusion. *British Journal of Special Education*. 2003. Vol. 30. No. 4. P. 175–178.
4. Children and Families Act 2014. UK Legislation. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2014/6/contents> (дата звернення: 12.02.2025).
5. Department for Education. Excellence for All Children: Meeting Special Educational Needs. London: DfE, 1997. URL: <https://www.education-uk.org/documents/pdfs/1997-green-paper.pdf> (дата звернення: 12.02.2025).
6. Equality Act 2010. UK Government. URL: <https://www.gov.uk/guidance/equality-act-2010-guidance> (дата звернення: 12.02.2025).
7. Hodkinson A. Inclusive and special education in the English educational system: historical perspectives, recent developments and future challenges. *British Journal of Special Education*. 2010. Vol. 37. No. 2. P. 61–65.
8. House of Commons Education and Skills Committee. Special Educational Needs: Third Report of Session 2005–06. London: The Stationery Office, 2006. URL:

<https://publications.parliament.uk/pa/cm200506/cmselect/cmmeduski/478/478i.pdf> (дата звернення: 12.02.2025).

9. SEND Code of Practice: 0 to 25 years. Department for Education & Department of Health, 2015. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/send-code-of-practice-0-to-25> (дата звернення: 12.02.2025).

10. UNESCO. Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education: All Means All. Paris: UNESCO Publishing, 2020. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718> (дата звернення: 12.02.2025).

References

1. Davidenko, H. (2014). *Vprovadzhennia inkluzyvnoi osvity u Velykii Brytanii: problemy, shliakhy vyrishennia* [Implementation of inclusive education in the United Kingdom: Problems and solutions], *Aktualni problemy navchannia ta vykhovannia liudei z osoblyvyvymy potrebamy: zbirnyk naukovykh prats – Current problems of teaching and educating people with special needs: collection of scientific works*, 11, 27–38 [in Ukrainian].
2. Konventsia pro prava osib z invalidnistiu [Convention on the Rights of Persons with Disabilities]. (2009). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text (accessed February 12, 2025) [in Ukrainian].
3. Allan, J. (2003). Productive pedagogies and the challenge of inclusion. *British Journal of Special Education*, 30, 4, 175–178 [in English].
4. Children and Families Act 2014. UK Legislation. Retrieved from <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2014/6/contents> [in English].
5. Department for Education. (1997). Excellence for All Children: Meeting Special Educational Needs. London: DfE, Retrieved from <https://www.education-uk.org/documents/pdfs/1997-green-paper.pdf> [in English].
6. Equality Act 2010. UK Government. Retrieved from <https://www.gov.uk/guidance/equality-act-2010-guidance> [in English].
7. Hodkinson, A. (2010). Inclusive and special education in the English educational system: historical perspectives, recent developments and future challenges. *British Journal of Special Education*, 37, 2, 61–65 [in English].
8. House of Commons Education and Skills Committee. (2006). Special Educational Needs: Third Report of Session 2005–06. London: The Stationery Office, Retrieved from <https://publications.parliament.uk/pa/cm200506/cmselect/cmmeduski/478/478i.pdf> [in English].
9. SEND Code of Practice: 0 to 25 years. (2015). Department for Education & Department of Health. Retrieved from <https://www.gov.uk/government/publications/send-code-of-practice-0-to-25> (дата звернення: 12.02.2025). [in English].
10. UNESCO. Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education: All Means All. Paris: UNESCO Publishing, Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718> (дата звернення: 12.02.2025). [in English].

Опрышко С.

Postgraduate Student, Department of Social Pedagogy and Social Work,
Nizhyn Gogol State University
opryshko.serhiy@gmail.com
orcid.org/0009-0009-2690-8379

LEGAL FRAMEWORK FOR INCLUSIVE EDUCATION OF CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS IN THE UNITED KINGDOM

The article examines the legal foundations for ensuring inclusive education for children with special educational needs (SEN) in the United Kingdom, providing a comprehensive analysis of the evolution, current structure, and practical implementation of the national regulatory framework. The study highlights the historical transformation of British

educational policy – from segregated and medicalized approaches of the mid-twentieth century to the contemporary social and rights-based model grounded in equality, accessibility, and individualized support. Particular attention is given to the key legislative acts that define the functioning of the modern system, including the Equality Act 2010, the Children and Families Act 2014, and the SEND Code of Practice: 0–25 years. These documents ensure not only the prohibition of discrimination but also the creation of mechanisms for reasonable adjustments, the development of Education, Health and Care Plans (EHCPs), and the expansion of the role of parents and local authorities in educational decision-making.

The article also evaluates practical aspects of implementing inclusive policy, such as funding models, provision of assistive technologies, accessibility of school environments, and the integration of children with SEN into artistic and extracurricular activities. Based on recent research and governmental reports, the study identifies several persistent challenges within the British system, including regional disparities in financing, shortages of qualified teachers, bureaucratic complexity in obtaining EHCPs, and insufficient representation of educators with disabilities.

The concluding section outlines strategic directions for further improvement, emphasizing the need for enhanced investment, increased professional development, technological modernization, and deeper cooperation between educational, medical, and social sectors. The findings contribute to a deeper understanding of how legislative frameworks shape inclusive educational practices and may serve as a reference point for comparative studies or policy development in other countries.

Key words: inclusive education; special educational needs (SEN); legal framework; United Kingdom; educational policy; disability rights; SEND.